

Colaborez, deci exist

Incomodindu-l, se vedea căcaba, indeajuns, pe ma prea zăvor, vecii clienti ai partidului, acestia se întreba căcă sau trăit cu deosebit în România totalitară: „Sau dumnealui n-a existat, n-a avut viață, a fost un duh plinând peste negări ceeaște?”. Cuvințile polițismice, din care seprindem înțeleșul următor: cel ce nu a colaborat cu puterea comunismului, cei ce nu au consumat și se infrapătă din multitudinea teorice ale avantajelor ei, nu a trăit adevărat, a fost doar un specie, un bie dah volant. E înscrisă aci conotația de ură a regimului comunist însuși, fără de scriitori ce nu i s-au supus. O ură, bineînțeles, explicabilă. Scriitorii, artiștii, eltele intelectuale îl amenințau virtual, prin simpla lor existență. Aceștia îi să răspunse, pe același canal ontologic, prin-o declarație a nonexistenței. Principiul cartesian ar fi putut fi reformulat astfel: colaborare, deci exist. Opozantii, ca și cei care au refuzat compromisurile, au fost mai întâi excomuniți, scos din listele onorabilității, impinsă într-un ocol, teorele, fără săpare. Au fost socii și dusmani de clasă primejdiosi, cu care omul nou și îndatorat a se răfu. Drept care a porât impotrivă lor o campanie de defăimare, se avea măcar avantajul de a le recunoaște realitatea. Blaga, Tudor, Vladanu, Serban Ciolescu, Vladimír Stireanu, apoi Tudor Ar-

abe și G. Colineanu au fost, în primul an al ofensivei comuniste, numiți, și au facut referire la scrierile lor, pentru ca distribuile să aibă o corporalitate, un acces la real. Chiar dacă, de cele mai multe ori, nu se puteau apăra, anilor în chestiune erau recunoscute ca ipostaze ale lumii material-dialectice. Mai târziu, a venită anarcizarea. Victimale și au fost mai puțin primii vizuali, în bună parte, vil sau morți, „recuperati” în timp, ei nel îndesirabili. Dacă pleaca aspirații supozita de disidență, îl se ridică dreptul la semnată, pedeapsă cu altă medievală cu un iz magie. Dacă părăseal faza, îl se scoatea cărtile din biblioteca și nimenei nu mai avea voie să-l seze niciu. Tu nu mai erai tu. Devenea un mort civil și este, înăudevar un duh nefericit plinând peste sunbra cetei, spre a-i parafrasa pe romancierul realist-socialist. Faptele sunt atât de proaspete și dureroase, precum niste râni în carne memoria, înțeles în nare restă și înștiință.

Doresc să semneze însă o altă chestiune. Pe aceeași filiera totalitară (elt de cunoștință și dirijată, nu contează) s-a învățat o nouă formă de negare în existență a scriitorului incomod. I se respinge dreptul de a participa la viața politică, adică, în acest moment, la un fenomen esențial, hotăritor, nu numai pentru întregă societate românească, el și pentru statul lui specific. Apărând, situația și inversul. Înainte, îl se contestă scriitorului dreptul de a-l scrie, după care era suspendat în condiția să dețină. Acum, îl se contestă condiția civilă, fapt din care decurge pericizia ipostazei sale estetică, dezarmat fiind în fața puterii care, în principiu, cauță și îl reduce parțial sau complet la tăcere. Totul e același: suprimarea, radierea din catalogul a ceea ce filmăză, a persoanei care înțelege mai adine și exprima cu mai mult efect decât atele mecanismele violoase ale puterii, persoane care reprezintă un perpetuu pericol, fizic și metafizic, la adresa beneficiilor acestora.

GHEORGHE GRIGURCU

Ioan es. pop

Eul Mediu tirzii

par-ces cunoaște acest adevăr, dar nu mi-e chiar ușor să-l amintesc că-i doar neadevărul care are eu însumi l-am înghinat cîndva, doar că, între timp, zeliu să coborât în taverne iar oamenii în catacombe.

ar trebui să fiu iertat: am incercat să fiu și eu om, esecul aproape că nu mai contează.

suspiniță zbrică, care abia de mai pilpile, este tatăl plinsului de la-nepot.

tot n-ă fi scăpat, mai devreme sau mai tîrziu viața ar fi venit oricum, cineva tot n-ă fi scăpat, mai devreme sau mai tîrziu

pustiu, singura noastră ieșire la mare.

domnule, dă-mi și mie 25 de lei, vreau să beau și eu o bere, vreau să par și eu om.

uite, vere, astă e și voritor, parcă-ni s-a mai vorbit de el pe cind examini, acum s-a întors acasă bolnav, ne-a luat pe nepregătit, aproape nu-l am mai recunoscut.

a dat să plece — unde să pleci, nene, i-am zis, stai aici, chiar dacă n-ai fi tu de-al nostru, bea cu noi, uită de tine, că nici noi nu te mai simt, da putem să ne cunoaștem, să ne împrietenim.

și uite-asa : în loc să ne arate ce și unde, ne-am apucat să ne belivim. acum, naiba știe ce-i putem noi face și-l lăsăm să plece, ori să să stea ? că am trăit fără de el astă, incit parcă se poate și-asa.

DREPTATEA

Luni 2 decembrie / Marti 3 decembrie 1991

Dreptatea LITERARĂ

IOSIF NAGHIU

Un candidat la președinție

O delegație de săptămâni din conducerea Partidului Celor Ce Stau și Conducătorul de După Zăbrele s-a depăsat la închisoarea Jilava pentru a luce legătura cu binecunoscătorul general Vuleian Vlad, condamnat la nouă ani închisoare din motive politice.

„Domnule general, spuse conducătorul delegației, dorim să vă oferim funcția de președinte în nouă nostru partid de orientare pseudomarxistă”.

Vuleian Vlad privi la el plictisit. „Sinteti ai nouăsprâncenele partide care-mi oferă funcția asta. Ce naiba, astă din urma cadrului ucigașe al colectivismului și ale centralismului! și iată neînțelește o tragedie omogenizatoare de altăcât, mai „modernd”, mai subtilă și orice să-zice l-am putin castratoare, care și propune de această dată să-l legă destinul etiilor de împințarea concordanței economice planetare. Silogisme lugubri ale luptei de clasă și domniei revansă, ambele specifică discursului ideologic internaționalist, sunt înlocuite cu principiile destinate, „științifice” ale mecanismului economic, a caror obiectivitate impersonală, în afară oricare patimă doctrinară, ar determina, chipurile, factorul economic și logistică lui supranational să devină criteriale ireductibile ale minorității neamurilor. Gulagul ideologic își substituie perspectiva răstoană livrării de Ofirul economic căruia opulența salvatoare ar depinde numai și numai de abandonarea „la lada de gunpi” a conceptului de nație și a religiozității, care îl subîntinde, amindouă, pare-se, idei pe cît de retuse, pe atât de jalimentat!

Prezentindu-si speranțele lunii contemporane sau atâtice asupra perspectivelor unor organisme uriașe, fiecare, în parte, cu misiuni continentale, de tipul comunităților, consiliilor, organizațiilor internaționale, caselor s.a.m.d., toate negrești europene, îi totalizând eficacită atât așteptările materiale poopoarelor ostenite de săracie și arbitriație, cît și panica spirituală și nevoie de echilibru și celeritate, slăbită de consum. În fața susținătorilor noastre încă nedeznecătoare — iată noile sloganuri ale unei superstiții teofore și atrăgătoare, care înlocuiesc bătrâna suprăstie comunista de devenire, colțnicioare, nouă, color, din est, mult prea familiară! Laca pînd ieri continuă să fie produsă de dogmele unei ideologii înfrângătoare, universal-valabile, mai nou sintem imbiți cu belangrijul implicabil și unei vaste ordini economice.

In ce se, te întrebă, ar putea face față Estul, dorinc înainte de toate să parăsesc promisiunile traiului socialist, acestor demersuri mondiale economico-financiare, a căror urmare previsible va fi stingerea irrepătră a credinței și a prestigiuului național, în beneficiul unei „prosperități sans frontiere”, indiferentă și opacă spirituală! Cine ar putea înțelege pețipătul acestor își opere, care, jăduză, să clipsească, așeză băstăndă „pe ansamblu” a unui continent, mai presus de identitatea spirituală a etiilor care îl alcătuiesc? Ce ar mai putea fier ființă de la unii naționali, așezată de normele comunitare proprii împărtășelor standardă economică supranatională să sucombe în nădăndinere și anonomat, sau dimpotrivă să suporte avataurile delirului xenofob. Anvergura proiectului economic supranational, elasticitatea și „discreția” structurii lui coercitive și mai cu seamă caracterul trezisibil al ofertei sale, spulberă fără efor orice opozitie, ce s-ar incumați într-ună de înfrunte și care, angajându-se într-o astfel de acțiune, ar miza irresponsabil pe reflexele porrornilor etnici, pe paginăitatea lor irratională. Pentru organismele existente și viitoare ale acestor ineluctabile ordini economice nu există adversari mai vulnerabili și mai ușor de anihilat, ca aceste esaloane xenofobe care perorează cu băta și orbecădiesc minioase în densitatea etnicii, înjefurătate de patime legăturilor consanguine. Unui demers de complexitatea internaționalismului economico-financiar, de la o zi la alta mai cert, mai evident și al cărui balsug își descooperă din ce în ce mai convingător „luminile”, nu își poate replica nici prin tendințele altor „supranationalisme” sau „transnaționalisme”, mai mult sau mai puțin inrudite; seducătoare pe calea răspinderei organismului economic supranational este seducția specifică oricărui pseudouniversalism, a căruia aură ecumenică nu poate fi covorâtă decât de prestigiu extra-mundan al adverătatei universalității, aceea care își are originea în mesajul cristic.

Această universalitate este exprimată fără rest, nu de hemogenia administrativă a supranationalismului catolic (în realitate adverătul inspirator al tuturor supranationalismelor!), planificare și generare deasupra popoarelor credințioase, c.e. de catolicitatea interiorizată a bisericilor ortodoxe, logică de autocefalia lor subordinată.

Deopotrivă, intimă și planetară postura acestora deconspiră paradoxul care caracterizează natura mondială a Ortodoxiei, universalismul ei asumat.

SORIN DUMITRESCU

,Mai am un rest dintr-o copilarie“

Cu anii în urmă editurile publice fără discernămînt volum după volum de versuri, astfel că librăriile erau înțeiate cu poezii prăfuite... (în sens propriu) pe care nu le mai cumpără nimeni ani la rînd.

Existau atîțea concursuri judecățe de poezie, atîția lăuntrăi că aproape nu mai știai cum să te descurci între atîțea număr de poezii, dintre care critica literară cu grec mai reușea să disearnă unde e valoare și unde nu... „Marii” poeți ai generației ’80 și altele cîteva nume „monopolizaseră” peisajul literar.

Tot cîndănd prin librării la sâptămîni trecute, cărți de poezie, am avut surpriza să constat că nu prea încăpătă. Lăsând în parțială capul să se întoarcă în interiorul caselor, am văzut că nici un volum de poezie contemporană nu părea să fie de la anul an-

Poezia este și pentru Lia Micleșcu un alt fel de viață, mai intensă, mai neliniștită, o viață care nu se mai măsoară în ani, zile, secole, ci în păsări, sănăi, frunze, bas-

chetă care poartă gîrlu regrete, pentru Lia Micleșcu un orizont inaccesibil, o „zare” altă de des invocată: „O, nu-mi da, Doamne, somnul pește ploșape / Să mă răneșc la zare de-alte zări” / sau „De mi-ar rămîne zarea, ca piňă acum, departe / Să nu mă simt strîvita între pămînt și cer”.

Poeta săie că „sufletele lumiști sunt puse la păstrare” și an rest dîntre-o copilarie / Să-l tin în colțul sufletului strins“. Basmele copilariei sunt repere existențiale: „Arună în calea timpului oțindă / și peria, și totă frica mea...“ Nimeni însă nu mai poate fi recuperat. Copilaria-necet mi-am destrămat / Să cîte cărți n-am răsfoit de atunci / Să fac la loc, și cîte-n-am adunat“.

În clauza spaimelor poetice, imaginile nu sunt violente, ci dimpotrivă, linighitoare. Există o lumină care își găsește sănăul în suflet, există un

calm al somnului, al adormirii care iarăși amintesc de Ana Blandiana:

Cind pădurile „pică de somn“, poeta speră încă: „Dar tu te roagă de păduri / Cind lumea sta-vă să-nnopteze / Un ochi de zi să înălțează, / Renasterea să-mi-o

vegeze“. Nimeni însă nu mai poate fi recuperat. Copilaria-necet mi-am destrămat / Să cîte cărți n-am răsfoit de atunci / Să fac la loc, și cîte-n-am adunat“.

În clauza spaimelor poetice, imaginile nu sunt violente, ci dimpotrivă, linighitoare. Există o lumină care își găsește sănăul în suflet, există un

„Eu tot mai mărgesc pe urme veci de sănăi / Să mai învîrți cerul înalt / și tot mi mărgesc pe urme veci de sănăi / Cu-același cai închipuini ai mei / Învîrti / Mi-apropi dealuri cu un ochi de stîră / Să se scutură crengi ce nu pot să le-ajungă, / Aruncă eu bulgări strani

pește lume / Să cad, ninsori din arcul lumii, lung / Dar tot mi mărgesc pe urme veci de sănăi / Cu-același cai închipuini ai mei / Învîrti / Mi-apropi dealuri cu un ochi de stîră / Să se scutură crengi ce nu pot să le-ajungă, / Aruncă eu bulgări strani

MARIANA SIPOS

MĂRTURISIRI-ATITUDINI-OPINII

Gulagul ideologic și otirul economic

timplători, cauzată de numeroase manifestații de adesea organizate de defuncții executat. Să șiți cum se înțimpă: cind faci zilnic acă ești ciorbă de pește, nu se poate să-o adăga și-o săptăriști

„Indiferent de motive?“

„Ele se pot ajusta pe parcurs, totul e ca alegătorii să

simpatia electorală va inclina și alegătorii către unul de-al lor, care a făcut pușcărie“.

„Indiferent de motive?“

„Ele se pot ajusta pe parcurs, totul e ca alegătorii să

simpatia electorală va inclina și alegătorii către unul de-al lor, care a făcut pușcărie“.

„Indiferent de motive?“

„Ele se pot ajusta pe parcurs, totul e ca alegătorii să

simpatia electorală va inclina și alegătorii către unul de-al lor, care a făcut pușcărie“.

„Nu-mi explică nici cum se

adăuga închisoarea Jilava“.

„Ce vrei, hotelierul nu

sunt sigur“

„Prin foame“ prin cescuturi,

multi romi primăveră,

dileții, marile lovituri

clare. Să nu se mai dă la Zăbrele. Să acum scuzăm, că

bule să vă părăsește“.

„Să propunere“

Conducătorul delegației

nu se precipită. Acceptă

într-o cincișoară

de la președintele României

„Până și într-o cincișoară“

de la primăvara

cu care începea

privatizarea

de la închisorile

